

पप्प

साम

इति दोष्टः २

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रणम्य परमात्मानं वालव्यो वृद्धि सिद्धि
ये ॥ सायवती मज्जुं कुर्वे प्रकृति यानाति विस्ताराम् ॥ इन्द्रादयो यियस्य
तं नययुः सद्धवा विधेः ॥ प्रकृति यास्तस्य कृत्स्नस्य न्तो मोक्तुं न न कथं ॥
२ ॥ तत्र तावत्सज्ञा संव्यवहाराय संगृह्यते ॥ अशुद्धं सत्त्वसमा
ना ॥ अनेन प्रत्याहार गृह्याय वर्णाः परिग्राह्यते ॥ तेषां समानस्यो
वधिधीयते ॥ नैतेषु सूत्रेषु संधि नुसंधेयोऽविवाह्यतत्वादिवाच्य
तस्तु संधिर्भवतीति नियमात् ॥ लौकिक प्रयोगानि व्यतये समयमात्रत्वा
च्च ॥ ह्रस्वदीर्घप्लुतभेदाः सर्वत्राः ॥ एतेषां ह्रस्वदीर्घप्लुतभेदाः परस्परं

मरुध्वमं० जडदगव० खफकठथ० चटतकप० शर्षस० आ
धौत्याभ्याप्रत्याहारं जिह्वं होता आधौत्याभ्यामेते वरणाग्राधाः
आदिर्वरीण्डन्तेन सह गृह्यमाणोऽवप्रत्याहारः॥ सवञ्च्यते
अइउमलृययेओऔ॥ ह्यवनत्य० मराद्रुम० मरुध्वमं०
जडदगव॥ इत्येतावत्संख्याकः संपद्यते॥ चटतकपश्रुतिचप
प्रत्याहारः॥ मरुध्वमं श्रुतिभ्रमप्रत्याहारः॥ जडदगवश्रुतिजव
प्रत्याहारः॥ एवं यत्र यत्र येन येन प्रत्याहारिणोक्तं सतत्र त
त्र ग्राह्या॥ संख्यानिष्पन्नस्तु नास्ति ह सा व्यञ्जनानि॥ ह का
नादयः सकानातावर्णा ह सा व्यञ्जनानि भवन्ति॥ स्वरहीनं

२

२

सर्वरागभरायंते॥ लोकाद्वेषस्य सिद्धिरिति वक्ष्यति॥ ततो लो
कात् एव रुखादि संज्ञा शोतव्या॥ एकमात्रो रुखः॥ द्विमा
त्रो दीर्घः॥ त्रिमात्रो ह्रस्वः॥ व्यञ्जनं चोर्ध्वमात्रकं॥ एषामन्ये
षु हातादिभेदाः संति॥ उच्चैर्नुपलभ्यमानेषु हातः नीचैर्नुनुहा
तः॥ संवत्स्य स्वरितः॥ एते ओं ओं संव्यन्तराणि॥ एषां रुखा
न संति॥ उभये स्वरः॥ अकारादयः पंच चत्वार एका नादयः
उभये स्वरा उच्यते॥ अवजानामिनः॥ अवरो वज्रो स्वरा ना
मिनः उच्यते॥ अनुजानास्तावत् स्वरा॥ प्रत्याहारजिग्राहा
दिभ्यां व्यञ्जनान्यनुक्रमति॥ हयवनेन॥ अरानरुम॥ ०

व्यञ्जानंतेष्वाकानः सुषमुखोच्चारणार्थः ॥ कार्ययेत्युत्पये
दितिभक्तः ॥ कस्मैचित्कार्यायेच्यमात्तौवर्षा इत्यज्ञाकोभ
वति ॥ यस्य संज्ञातस्य लोपः ॥ वर्षादर्शनं लोपः ॥ वर्षावि
त्रोद्धो लोपः ॥ मित्रवहागमः ॥ शत्रुवहादेशः ॥ स्वरानन
नितारुमा संयोगः ॥ कुचुटुतुयुवर्गः ॥ उक्ताः पंचवर्षापरिग्र
हरणार्थः ॥ अत्रेहोनामिनागुराः ॥ नामिनस्यानकातः ॥ अत्र
एओयतेगुरासञ्ज्ञाकोभवाति ॥ अत्रोओवृद्धिः ॥ अत्रात्रए
ओदेतेवृद्धिसञ्ज्ञाकोभवाति ॥ अन्यत्स्वरादिष्टिः ॥ अन्योपः

140/14A

140

14(n)

गुरु

३

३

स्वगतहास्वरीषि सञ्ज्ञोको भवति॥ अन्त्यात्यर्वा उयधा॥ अन्त्या
द्वर्गामन्त्रात्यर्वायोवर्गः स उयधा सञ्ज्ञोको भवति॥ असंयोगादि
परोहस्योत्पत्तये॥ विसृजानुस्वानसंयोगा परोहोत्पत्तये॥ मुखना
सिकाभ्यामुच्चर्च्यमानोवर्गानुनासिकः॥ द्विविन्दुर्विसर्गः॥ सि
रोविन्दुननुस्वानः ॐ इति संज्ञाप्रतियोग्या॥ ॐ ॥ अधुना स्वग
संधिर्विधीयते॥ इयं स्वरः॥ श्वर्गाय त्वमापद्यते स्वरपत्रे॥ ह
धिआनयति स्थिते॥ हधियानयति तावद्भवति॥ हसं हसः॥
स्वगात्यन्त्रे फलकावर्जितो हसो हसपरोहि भवति॥ इति धका
नस्यद्वित्वं॥ भवेज्जवा॥ भस्मानां भवेपरोज्जवा भवति॥ इति पर्व